





jący ich interesom — a co najwięcej znaczy, rozprawy o kwestii uporządkowania stosunku zakładu do klientów jego sprowadzone zostaną na grunt legalny: do zakładu samego.

Z tego też powodu wydaliśmy do gmin tujszego powiatu okólnik. W ogóle wedle przekonania naszego obywatelskiego jest obowiązkiem, śledzić obecnie kroków przygotowawczych do wyborów zakładu kred. włośc. z równą troskliwością, jak wyborów do sejmiku lub do Rady państwa.

Jak się dowiadujemy, zakład kred. włośc. zarządził już wybory na cenzorów, które aczkolwiek statutami nakazane, dotąd były zaniechane.

## Korespondencje „Gaz. Nar.”

Wiedeń d. 15. marca.

(Komunikat Koła polskiego.)

(R) Na posiedzeniu Koła polskiego 7. marca przyszła najprzód do obrady sprawa kolei galicyjskich. Komisja parlamentarna wywiązuje się z danego jej polecenia zdała sprawę, iż inne kluby prawicy oświadczyły, że będą popierać wnioski o budowę dróg żelaznych z Husiatyna do Stanisławowa i z Zagorza do Żywca, uchwalonych już dawniej przez Radę państwa, lecz do dnia dnia niezbudowanych; Koło postanowiło więc wnieść motywowany wniosek wzywający rząd o przedłożenie Izbie przed końcem br. projektu ustawy co do budowy tych dróg żelaznych. Wniosek ten przedłożony Izbie 9. tm. ogłoszony już został. Następnie toczyły się rozprawy nad projektem ustawy o budowie kolei Arlbergskiej i postanowiono głosować za projektem przedłożonym przez kolejową komisję Izby.

Posiedzenia Koła w d. 8. i 12. marca zajęte były długimi rozprawami o stanowisku delegacji polskiej do terytorialnego gabinetu i w końcu powzięto Koło pomiędzy innymi następującą uchwałę: „Zważywszy, że rząd nie okazał się przychylnym dla kraju naszego w sprawach żywotnych kraj nasz obchodzących; zważywszy dalej, że uzupełnienie ministerstwa nie wyraża żadnej myśli politycznej, Koło oświadcza, że nie pokazuje obecnemu rządowi za przyjaźni. Koło zachowywać się będzie wobec ministerstwa całym przedmiotowo kierując się tylko interesem kraju.” Na zażycie sprawozdawcy wprowadzającego do Izby projekt ustawy o kolejach drugorzędnych, zażycie uczynione z powodu zarzutów wyrażonych wśród rozpraw w Izbie, Koło uchwaliło, że sprawozdanie i postępowanie sprawozdawcy było odpowiednie uchwałą Koła.

Na posiedzeniu 13. b. m. Koło obradowało jakie wskazówki ma dać polskiemu członkowi komisji budżetowej co do ich postępowania przy rozprawach w tej komisji nad projektem, w którym rząd żąda kredytu 20 milionów przez wypuszczenie na tę sumę renty złotej, dla pokrycia wydatków, przypadających w pierwszych dniach kwietnia, zanim budżet będzie uchwalony i cały niedobór wówczas wykazywany. Koło zważywszy, iż oprócz innych wydatków w 1. kwietnia przypadają do zapłacenia procenta od długów państwa, który to obowiązek państwo spełnić musi; zważywszy, że przeto komisja lub Izba uchwalając powyższy projekt, spełnia tylko obowiązek swój względem państwa, a nie daje wotum ufności dla ministerstwa; zważywszy wreszcie, że wypuszczenie renty złotej jest korzystniejsze dla państwa niż wypuszczenie renty papierowej, upoważniło polskich członków komisji budżetowej do głosowania za wspomnianym projektem.

Koło na posiedzeniu d. 14. marca postanowiło na wniosek p. Skrzyńskiego interpelować w Izbie rząd: czy znany mu jest rozmiar klęsk spowodowanych świeżo wylewami Wisły, Sanu i Dniestru, jakich środków zamierza użyć dla ulżenia nędzy w okolicach klęską dotkniętych, i czy przedłoży Izbie kredyty dodatkowe w tym celu? Koło wyznaczyło oddzielną komisję do zredagowania tej interpelacji, która wniesiona została na dzisiejszym posiedzeniu Izby i znana jest czytelnikom ze sprawozdania z tego posiedzenia. Następnie Koło przystąpiło do ponownego wyboru komisji parlamentarnej, która, według statutu, ma być co miesiąc wybierana. Wybrani zostali ponownie pp. Grocholski, Baum, Dunajewski, ks. Czartoryski i Smolka. Później przeszło Koło do obrad nad przedmiotami, będącymi na porządku dziennym następnego posiedzenia Izby. Postanowiono głosować zgodnie z wnioskami komisji legitymacyjnej sprawdzającej wybory posłów, za uznaniem za ważne wyborów p. Auspitza i ks. Windischgrätza. Po długich rozprawach postanowiło Koło głosować

stało z tobą moja droga i z naszym dzieckiem, gdybyś był was teraz odumiał? Kto by był ci podał rękę pomocną? Myśl ta zabijała mnie przez cały czas mego choroby. Modliłem się, by Pan Bóg zachował mnie przy życiu, by mi wrócił zdrowie, abym mógł jeszcze naprawić to zło, co zrobiłem, aby was nie zostawił tak bezbronnych, tak narażonych na pokuski losu. Stała mi przed oczami cała nasza przeszłość, z mego winy zmarłowa; dlaczego byłam tak nieopatrny, nieogledny, dogadzałem wszystkim moim fantazjom, zachęcałem, nie umiałem pracować jak potrzeba było, ale wszystko co przykre i nie miłe odsuwałem od siebie. Powinienem być jaśnie widzieć stan rzeczy; że mnie wychowano w ten sposób, że za młodych lat dogadano we wszystkim, że poczuwając ojciec chciał mi nieba przychylić na ziemi, to mnie nie uniewinnia w niczym, gdyż miałem rozum, wykształcenie i powinienem był zrozumieć me położenie i obowiązki. Za co ciębie, moja najdroższa skazałem na życie tak trudne, na nędzę prawie? Dlaczego memu dzieckiem nie przechowałem dostatkami jak się mnie dostał w udziale? Strasznie bolało te myśli, Konstancjo! Ale Bóg łaskaw, zachował mnie przy życiu, a czuję się dziś silniejszym i pragnę odzyskać wszystko stracone. Każda chwila mego życia, każda myśl, obrotów tylko dla dobra waszego, znalazł w sobie potrzebną energię do życia, do pracy, a mam nadzieję, że Pan Bóg pobłogosławi moim zamiarom. Ty aniele pierwsza dałaś mi przykład, ty pracą rąk swoich utrzymywałaś mnie i dom cały, szylaś po całych prawie nocach i utrzymywałaś to w tajemnicy przedemną, pociechy Popławski, któremu ja winien zapewnić spokojną starość, do dziś dnia pracuję na mnie, a nawet ci dożył obcy ludzie, którzy ciężką pracę zalewają mają na swe potrzeby, i ci przychodzili nam w pomoc w ciężkich chwilach. O ja te wszystkie zacięgnięte długi wdzięczności pospisać, jeszcze nie upadłem tak nisko, bym żył miłą z jałmużny.

(C. d. n.)

za wnioskiem komisji petycyjnej względem petycji, wniesionej przez p. Marunowicza o uporządkowanie zewnętrznych stosunków ludności mojeżewskiej wyznaczonej do władz państwowych. Ten wniosek komisji brzmi: Petycję tą przekazuje Izba rządowi do rozstrąszenia i wzywa go, aby zbadał i uporządkował poruszone w petycji stosunki względnie do powszechnych ustaw państwa.

## Przegląd ekonomiczny

przez

Stanisława Strzałkę.

II.

Socjalizm państwowy.

Uwaga ogółu śledzi pilnie wszelkie objawy socjalizmu rewolucyjnego, lubo socjalizm ten sam przez siebie zanadto jest słabym, ażeby zamieścić zdołał pokój społeczny. Tylko tam gdzie podnosi on głowę, gdzie despotyzm lub rozrząd gospodarką państwową ciężą na krajach. Ogólne niezadowolnienie skarbi mu przelotnych zwolenników i ze zmianą systemu rządowego socjalizm rewolucyjny utraci wszędzie swe dotychczasowe znaczenie.

Obojętnym jesteśmy natomiast na rozwój innego socjalizmu, który zwolna ale stanowczo zmierza do przekształcenia najważniejszych czynników społecznej pracy i popierany jest nie tylko zabiegami mówców, lecz nawet maszyną państwa potężnych. Nie walczą on z otwartą przybrą, nie stawia jasnych programów i nie odwołania nam ostatecznych swych celów, jak socjalizm rewolucyjny, lecz skradła się rzeczby można cichaczem i zdobywa jedną pozycję po drugiej. Ma on siłę po swej stronie, jest więc niebezpieczniejszym i groźniejszym od burzliwego lewego bezsilnego swego brata.

Wiadomo czytelnikom naszym, że wiek nasz jest czasem walki pomiędzy systemem wolności a systemem ochrony ekonomicznej. Zdaniem wyznawców pierwszego państwo do spraw przemysłu i handlu mieścić się nie powinno, zdaniem zaś zwolenników drugiego ma właśnie państwo zająć się regulacją spraw ekonomicznych a nie pozostawiać ich rozwoju wolnemu współzawodnictwu.

Przeciwko wolności ekonomicznej, która we wszystkich krajach Europy znaczne poczyniła postępy, rozpoczęła się szczególnie w ostatnich latach walka zacięta. Dąży do niej pochoj wojny i pokój pod bronią, które tamowały i przerywały rozwój handlu i przemysłu, rujnując finansy państw militarnych. Przeciwnicy ekonomicznej wolności zmierniać atoli nie mogli do tego samego celu, który osiągnęli już w wieku ubiegłym rządy pojedyncze i który zarzucen został. Przez pół wieku zmieniły się stosunki. Maszyny parowe, koleje i telegrafy nadały ludzkości postać nową, ideał zwolenników systemu ochrony nowym tym warunkom odpowiadać więc powinien. Pod wpływem tych okoliczności wyrobił się system, który zmierza do polepszenia złych finansów państwowych i do podniesienia przemysłu krajowego za bezpośrednią pomocą rządu.

We Francji głosi radykał Ludwik Blanc socjalizm państwowy. Zdaniem jego powinno państwo wziąć na swoje ręce pewne instytucje produkcyjne, powinno wykupić koleje żelazne, kopalnie, przejść na swój rachunek stowaryżenie wszelkich zabezpieczeń i „nacionalizować” banki, t. j. zastrzedz sobie monopol wszelkich bankierskich interesów.

Uderzającym jest zjawiskiem, że wyraźnie do tych samych prawie celów zdąży i rząd niemiecki, a szczególnie pruski za zgodą Bismarcka. Prusy i inne niemieckie państwa są już właścicielami licznych kopalń, wykupiły co dopiero znaczną część prywatnych kolei żelaznych a rządowa prasa agituje w celu poddania pewnych gałęzi interesu zabezpieczeń pod wyłączny zarząd państwa.

Atoli ponaczyna nas już historia, że instytucje socjalistyczne równie dobrze istnieć mogą pod formą rządu monarchicznego jak i republikańskiego. Dla tego też socjalizm propagowany przez Bismarcka i Ludwika Blanca bez przewrotów politycznych przeprowadzonym być zdoła. To nadaje mu niezaprzeczoną wyższość nad wszystkim innymi szkołami socjalistów.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że państwo pod wielu względami lepiej zarządzać może kolejami żelaznymi, zabezpieczeniami itp. aniżeli pojedyncze towarzystwa akcyjne. Jeżeli w systemie wolności ekonomicznej wolno każdemu korzystać z instytucji zbawiennych, to państwo może ludność rozkazać, aby w nich udział brała. Policjant i pobraca podatkowy dopilnować mogą, aby każdy stał się człowiekiem rzadym, i przyszłość swą od biedy zapewnił. Onoty obywatelskie stać się mogą wśród takich warunków obowiązkiem, których przestrzegania dopilnują urzędnicy.

Państwo może się także mylić, i jeżeli błąd popełni w zawiadywaniu przedsiębiorstw, z których żyją sta tysięcy ludzi, w takim razie nie tylko te sta tysięcy, ale i cały urząd państwowy szkoda ponosi.

Pruski rząd państwowy, Francja ich nie posiada. Skargi na zarząd tych pruskich kopalń znane są każdemu, a nadto wskutek niepewnych dochodów finansu pruskiego popadają w kłopoty. Rząd francuski wolnym jest od tej niedogodności.

Wykupi rząd koleje. Odtąd służyć one będą nie pewnym jednostkom, lecz ogółowi. Ale niosą przez to dług państwowy, i niedobór kolei żelaznych wyjdą na jaw w budżecie państwowym.

Państwo zmusić może robotnika do opłacania pewnych kwot, za które później w razie niebezpieczeństwa i powstałej w skutek tego niedogodności do pracy, wypłacana mu zostanie renta dożywotnia. Jest to niezaprzeczenie myśl piękna. Ale pytamy się, w jaki sposób wydobędzie państwo składki owe od tych robotników, którzy nie mają wcale zatrudnienia, albo zarabiają za ledwie tyle, ile ich od głodowej śmierci uratować zdoła? Czy przymus taki znieśnie każdy z chęcią? Wątpliwość o tem. Słusznie też powiada Leroy-Beaulieu, że jeżeliby zwyciężył w Europie socjalizm państwowy, to znaczna część ludności wywędrowałaby nawet pod równik, aby tam znaleźć sposób życia znaleźć, i uwolnić się z pod wpływu komisarza i poborcy.

Atoli skutki ekonomiczne nie są wyłączną pobudką, która podnieca agitatorów państwowego socjalizmu. To mieszanie się państwa w sprawy indywidualne nadaje nadzwyczajną potęgę każdorazowemu rządowi. Duch biurokratyczny jest duchem ślepego posłuszeństwa, a stosunek ten niższych urzędników do wyższych objęły po przeprowadzeniu wspomnianych planów połowę ludności. Ma więc i polityczne do nieśledzone znaczenie ów ruch ekonomiczny, który pojawia się obecnie w krajach Europy, a który wypisał na standard swym, że stęży dobru ogółemu i podniesieniu pracy narodowej!

Ludwik Blanc nie zadowolnił się natomiast osiągnięciem wytkniętych powyżej punktów; gdyby się zgodził na nie, żądałby niezadługo przejścia fabryk i uprawy roli przez państwo i doszedłby do „państwa przyszłości” socjalistów.

W rzeczywistości posiada socjalizm państwowy mnóstwo punktów styczności z socjalizmem rewolucyjnym na polu czysto ekonomicznym. Dla tego też postawie socjalistyczni znajdują się od czasu do czasu w niemiłym albo miłym położeniu, że głosować muszą za wnioskami rządowymi. W socjalizmie państwowym znaleźli oni niebezpiecznego wroga, przeciw któremu walczyć mogą jedynie na polu czystej polityki.

Obecnie zwróciliśmy tylko uwagę czytelników na nowy ten czynnik społeczno-polityczny, który szczególnie nam Polakom groziły w obecnych stosunkach zagładą, i zachowujemy sobie na przyszłość bliższy jego rozbiór stosunkowo do rozwoju wypadków politycznych.

## Centralistyczne rządy przedlitawskie w świetle budżetu.

Generalny sprawozdawca komisji budżetowej Izby posłów, p. Smarzewski, przedłożył już swój referat, z którego nam wczorajszym telegramem tylko dwie ogólnikowe cyfry poda. Jest to jednak akt wielce ważny — spokojnie, delikatnie, ale dobitnie oskarżenie poprzedniej gospodarki centralistycznej.

Sprawozdanie wnoszą dochody na r. b. prelimitować o 1,744.018 zlr. niżej niż rząd; i wykazać, że niedobór wynosił będzie tylko o 1,242.646 zlr. mniej jak w r. z., mimo tego, że dochody na r. b. są o 5,686.612 zlr. wyżej prelimitowane a latowy przyrost dochodów właścicieli na 10%, mil. zlr. liczyć wypada (wzrost nie z przychłwu podatków) — i tak dalej pisze:

„Komisja budżetowa — przez nową Izbę wybrana, i widząc przed sobą nowy rząd, który co do ekonomii państwowej ważny i prawdziwie cel swój wytknął, ale błędnie sądził, że dopióg go natychmiast można środkami przezeń proponowanymi (były to środki p. Cherteka; p. r.) — usiłowała preliminarz zbadać jak najszerszą ogólną, a we wnioskach swoich co do wydatków kierować się wszelką możliwą oszczędnością, co do przychodów zaś wszelką możliwą przedmiotowością. Komisja ma sobie za obowiązek, bez ogródek wyłożyć poważną sytuację finansów państwowych, tak jak wieloletniego współdziałania poprzednich parlamentów z poprzednimi rządami wynika.

Od 12 lat wydatki państwowe o 98 mil. zlr. się podniosły. Wydatek na procentowanie długów państwowego podniósł się o 17,800.000 zlr. W krótkim czasie czterech lat przybyło 320 mil. zlr. ciężaru w długach. Wobec wysokości zobowiązań, jakie państwo nie tylko względem swoich wierzycieli, ale i w innym także kierunku na siebie wzięło, niepodobna się spodziewać, aby pochodzący z poprzedniego okresu niedobór usunąć można dotychczasowym sposobem postępowania. Z wyników, do których doszła komisja budżetowa rozbiórając preliminarz, może W. Izba nabrać przekonania, że ugragnioły zewsząd cel przywrócenia równowagi w gospodarstwie państwowym już osiągnąć można, ale tylko wtedy, i nie samymi jedynie oszczędnościami, zwłaszcza gdyby obecne urządzenia państwa i normy postępowania bez zmiany zachowane być miały.

Nieudana próba, usunięcia niedoboru za jednym zamachem przez zaprowadzenie niektórych, ruch i czynności zarobkową całkiem bez systemu obciążających podatków — tem dobitniej powinna być pocieszona, że jedynie tylko systematyczna a gruntowna, tak co do wydatków jak i przychodów w dobrze obmyślanej kolei przeprowadzona reforma, i tylko ona, może podać sposobność zejścia raz na zawsze ze zgubnej drogi zaciągania długów na wydatki bieżące.

Komisja budżetowa przekroczyła by granice swojej kompetencji, gdyby sobie pozwoliła przedłożyć sformułowane wskazówki w tym względzie do oceny Wys. Izby.

Nie może jednak przenieść na siebie, aby nie wskazała, że z najwyższej decydującej strony i przy uroczystej sposobności, uproszczenie administracji w poszczególnych służbach publicznych jako warunek zmniejszenia wydatków państwowych, a zatem nie tylko jako dopuszczalne, ale też jako korzystne i do osiągnięcia możliwe przedstawione zostało.

Czyli zaś uproszczenia tego przedewszystkiem w skróceniu manipulacji i toku instancji, który z czasów minionych pozostał a z gorącym nowoczesnym trybem zarobkowania i ruchu połączony się nie daje, a w ogóle w większej samostojności podwładnych organów administracyjnych, — czyli w bliższym zespoleniu zakresów czynności władz autonomicznych a monarszych, w trafniejszym pojęciu i odgraniczeniu samostojnego a poruczonego zakresu czynności władz autonomicznych, — czyli w prościej, a jednak skuteczniejszym ustroju kontroli państwowej szukać należy; czyliby uproszczonego uproszczenia na polu administracji skarbowej owymi środkami dopióg nie można, które w dotychczasowym specjalnym sprawozdaniu są wymieniane: — te i wiele innych tego rodzaju kwestyj zasięgowałyby na rozbiór dojrzały.

To są ustępy polityczne sprawozdania, — reszta należy do działu ściśle finansowego.

## Kasa oszczędności.

Dnia 16. marca odbyło się posiedzenie Towarzystwa kasy oszczędności. Jest to jedyna instytucja, której nie dotknął zab czasu, i której statuta od początku istnienia, tj. od r. 1844, mimo że szczególnie pod względem organizacji okazały się nieodpowiedniemi dzisiejszemu wymogom — nie zostały zmienione.

Napływ kapitałów do kasy oszczędności jest tak wielki, że w ostatnim roku kasa musiała ograniczyć wkładki do możliwego minimum, kasa bowiem już od dawna przestała być dla skarbnicy zaszczerpnego grosza, gdyż i kapitaliści więksi niemając na razie innej korzystniejszej lub odpowiedniejszej lokacji, chętnie składają i znaczniejsze kwoty do kasy oszczędności.

Wkładki wynosiły z końcem roku 1879 10,677.273 zlr. w 33,284 książeczkach; w roku ubiegłym włożono 4,066.762 zlr., zwrócono 3,792.507 zlr. Na pytanie, w jaki pożyteczny sposób Kasa oszczędności dysponuje 10-milionowym kapitałem, odpowiedź daje zamknięcie rachunków, wykazując, że w r. 1879 były wypłacone 3,598.865 zlr.

na miejskie realności 3,660.325 zlr. 59 gminom 479.258 „ 27 Tow. zaliczkowym 103.565 „ na weksle 176.476 „

na zastaw papierów wartościowych 966.618 „

na rachunkach bieżących 1,066.382 „

w asygnatach bankowych 250.000 „

w papierach wartościowych i w gotówce 1,429.278 „

Obok znacznych kwot zaopiekowanych, razi ogromnie niska cyfra wypłaconych na weksle pieniędzy, a przecież możnaby większą kwotę na bardzo tan procent n. p. 4%, w pomoc przyjąć produkcji przemysłowej, utyskującej właśnie na drogę kapitału. Kasa posiada fundusz rezerwy w kwocie zlr. 794.715 i emerytury zlr. 206.805, może przeto wszystkie prawie koszty administracji pokryć z dochodów tych funduszy.

Ze zysku przypadającego na rok 1879 w kwocie zlr. 137.317 przeniesiono zlr. 52.117 i 31.270 na fundusz rezerwy, z dalszych zaś 20.847 zlr. pozostawiono dyrekcyi do dyspozycji na rok 1880 zlr. 4.000, na remunerację zlr. 4.827, 5.000 zlr. na utworzyć się mającą fundację pamiątkową, a 7.000 zlr. rozdzielono pomiędzy następujące instytucje:

Zakład głuchoniemych 500 zlr. Zakład ciemnych 500 zlr. Zakład ochronek chrześcijańskich 500 zlr. Tow. pań miłosierdzia św. Wincencego 400 zlr. Tow. Dam dobroczynności św. Heleny 400 zlr. Komitet przyszkolania dla opuszczonej dzieci 400 zlr. Dyrekcja ochronek chłopców pod opieką św. Antoniego 400 zlr. Towarzystwo pracy kobiet 400 zlr. Konwent PP. Sakramentek, na restaurację budynków 500 zlr. Zgromadzenie Sióstr Opactwskich, dla zakładu św. Teresy 500 zlr. Przełożono zboru izraelskiego, dla ubogich żydów 200 zlr. Tow. Józefa z Armatel 150 zlr. Tow. naukowej pomocy 500 zlr. Zarząd muzeum przemysłowego 500 zlr. Tow. gimnastyczne „Sokół” 200 zlr. Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda” 250 zlr. Tow. weteranów wojennych 100 zlr. Tow. bratniej pomocy słuchaczy wacheskiej lwowskiej 150 zlr. Tow. brat. pom. słuchaczy politechniki 150 zlr. Polskie Tow. przyrodników im. Kopernika 200 zlr. Na nkohezenie bndowy kościoła w Czernichowie 100 zlr.

Po odczytaniu sprawozdania uchwalono kilka ważnych spraw; mianowicie wolno teraz skonstatać weksle zaopatrzone dwoma przez dyrekcyję za dobre uznanie podpisami, która to zmiana znacznie zapewne ułatwi korzystanie z kredytu wekslowego. Dalej wolno gminom, powiatom i krajom w udzielać pożyczki na skrypta, zabezpieczając pożyczkę na pobieranych dodatkach do podatków. Ostatecznie uchwalono, ażeby podobnie jak cieszka kasa oszczędności i galicyjska wydawała pięcioprocentowe listy zastawne, umarzone w przeciągu 20 lat, oparte na hipotekach pożyczek kasy obciążonych. Postanowienie to nie uwłacza dotychczasowemu dawaniu pożyczek hipotecznych w gotówce a kasa nadal będzie te pożyczki wypłacać nie listami zastawnymi, lecz gotówką.

Mówiąc na początku o nieodpowiedniej organizacji Towarzystwa Kasy oszczędności, chcieliśmy przeważnie zwrócić uwagę na sposób składu Towarzystwa, które nie uzupełnia się na podstawie wyborów, lecz w skutek dobierania członków przez pozostających w składzie Towarzystwa. Jest to anormalny zupełnie i wielce przestarzały sposób — który ma prócz tego też niedogodność, że ułatwia wytworzenie się w łonie Towarzystwa różnych koterji. Zwracamy na tę okoliczność uwagę dyrekcyi i Wydziału, aby w tym kierunku poczyniły jakieś odpowiednie duchowi czasu zmiany. Trudno to będzie wprowadzić, bo trzeba się wyzwać z tak dogodnego środka wciągania do zarządu tak ważnej instytucji finansowej swoich znajomych — lecz dobro zakładu przedewszystkiem powinno tu być celem członków a nie jakieś osobiste względy.

## Kronika miejscowa i zarobkująca.

Dnia 18. marca.

\* Komedja M. Bałuckiego: „Krewniaki”, która jutro ma być po raz pierwszy przedstawioną na naszej scenie, była d. 7. bm. odegrana po oczekiwaniu. Komedja ta przelocowana na język czeński przez p. Schab-Polubskiego p. t.: „Erbacznik”, wywarła na publiczność jak najlepsze wrażenie. Niemiecki dziennik „Politik” wychodzący w Pradze, również jak dzienniki czeńskie, które mamy pod ręką, mianowicie „Narodni Listy” i „Pokrok” oddają komedji p. Bałuckiego wielkie pochwały, a pierwszy z nich widzi w niej wyborne typy, które przywróćmywa do typów molirowskich, jak n. p. ciotka Katarzyna i Tarapakiwicz. „Pokrok” podaje w telefonie podpisanym przez p. Fr. L. Horvackiego obszerniejszy zarys działalności literackiej p. Bałuckiego: jest tam zarazem wzmianka, że pp. Saar i Meixner przełożyli komedję p. Bałuckiego: „Polowanie na wiewia” na język niemiecki, a ostatni kończy własnie przekład innej jego komedji: „Bacdy pana Radey.”

\* Wypadki rozszerzania się choroby epidemicznej przez młodzież uczęszczającą do szkół publicznych, spowodowały wiedeński Radę szkolną do wydania rozporządzenia obejmującego pewne przepisy, któreby i w naszych stosunkach pożyteczne były. Wyjmuje z nich następujący: W razie wypadków choroby epidemicznej w której rodzinie, niemożne żadne z dzieci tej rodziny do szkoły uczęszczać, dopóki nie przedłoży świadectwa, że żadne już nie zagraża niebezpieczeństwem udzielenia choroby innej. Te same przepisy stosują się do wszystkich pensjonatów.

\* Emigracja ludu polskiego do Ameryki przybrała w ostatnich czasach przerażające rozmiary, szczególnie z Poznania i zachodnich powiatów Galicji. Zdaje się, że zbytecznym wykazywać, jak to cios dla naszych interesów narodowych. Ubytek każdego właściciela polskiego z W. księstwa Poznańskiego, to nowy postęp tłoczący się na Wschód krzyżactwa. A cóż jest powodem tej emigracji? Chłogi nam mówią, o agitacjach w tym kierunku przewrotnych Prusaków i chłwicznych pieniędzy arcydusz wiewskich; oni to balamują lud wiewski, oni winni, że włóczęganie nasi porzucają rodzinne zagony i szukają awantur za morzami. Jak we wszystkim, tak i pod tym względem zwalamy winę na innych, a nie chcemy, czy nie możemy pojąć, że zło leży w czem innym. Wiedniak nasz nie posiada bynajmniej awanturniczaj natury, jest przywiązany do kawałka ziemi, na którym się urodził, a jeżeli decyduje się do porzucenia na zawsze zagrody domowej, która jest dlań ojczyzną, to czyni to tylko w skutek konieczności. Nikt nie zmienia siedziby, jeżeli jest mu w niej dobrze, chłop nasz porzuca kraj, bo mu w nim źle, bo jest narażony na nędzę, bo jest do ostateczności doprowadzonym nadmiernymi podatkami, bo niema zarobku, a w najlepszym razie może tylko wegetować o lichę starwie, na którą nie jeden pański pies nawet by się nie popatrzył. Wobec tego próżna apelacja do pa-

trójtecznych uczuć wiedeńskich, na nie się nie przydadzą trudności stawiane emigrantom przy wyjeździe, o których niemal codziennie możemy czytać w „Czasie”, na nie się nie przydadzą takież sztuki, jak „Emigracja chłopska”, których chłop nigdy prawie nie widzi. Jeżeli się chce zapobiedz groźnemu niebezpieczeństwu inną drogą obrać należy. Trzeba się zająć szczerze tym ludem, trzeba zaprzestać wysyskać go i dać wysyskać wrogim żywiołom trzeba użyć mu ciężarów, słowem trzeba dać mu co jeść, w czem chodzić i co czytać, a emigracja sama przez się ustanie. W przedwziewy razie nasi wiewcy mówiące stanu ani się spozatrzą, jak nie będzie już dla kogo robić wielkomocarstwowej polityki, bo Niemcy i żydzi staną się jedynymi władcami niemieckiej ziemi.

\* Namiestnik nadał stypendja przeznaczone z funduszu naukowego dla słuchaczy Wydziału lekarskiego w Krakowie pp. Józefowi Orłowi, Henrykowi Otto, Wojciechowi Fijałkowskiemu, Bronisław Kaczorowskiemu i Leopoldowi Terenokiemu.

\* Wiadomości policyjne z d. 17. marca Skradziono: pani M. K. na placu Halickim z kieszeni pugilares czerwony z kwotą 3 zł. 60 c.; — pani L. B. z podwórza domu pod l. 122 ulica Za Marstynowską 10 kur kołobielskich; — Izraelita M. B. z wozu na ulicy Kazimierzowskiej worek z reżunkami.

Przyszedłszy Ignacego Czerniawskiego za podjętą posadzaną dwóch indyków. Złożono w policji metrykę śmierci, księżkę służbową i paszport zagraniczny Narcyza Horodyskiego znalezione na ulicy.

— Jaworów. (Spóźniona) W dniu 24. lutego odbył się w Przybłocach majętności Hr. Szepetyckiego, smutny obrzęd pogrzebu zgasłego w zranieniu młodzieńca najstarszego syna tegoż, s. p. Jerzego, ucznia VIII. klasy gimnazjum św. Anny w Krakowie, którego ciało ztamtąd sprowadzone pochowane zostało w rodzinnym grobowcu.

Przy żałobnej tej uroczystości przejmującej prawdziwym żalem zarówno tak tłumnie zebraną ludność właściciela miejscową i ze wsi okolicznych przybyłą, jako też licznie zgromadzoną inteligencję z Jaworowa i okolicy, wzięła także udział i jaworowska ochotnicza straż ogólna, pamiętając na to że przed kilku laty rodzice zmarłego byli chrześcijańskimi rodzeńmi przy poświęceniu sztandaru straży, a nadto znaczącym datkiem ubożniacą kasę strażacką wówczas zasilił. Hr. Szepetycki pomimo tak ciężkiego smutku, pomimo żalu ogromem swym, ciosu okropnością swą, rażącego serce ojcowski, nie pominął i tej okoliczności, aby dać dowód ponowny swej życzliwości dla instytucji straży ogólnowej jaworowskiej i przesłał na ręce podpisanego naczelnika kwotę 200 zł. z przeznaczeniem na ogólną potrzebę strażacką, za którą to tak hojny dar straż ogólna ochotnicza poczuwa się do obowiązku wynurzenia J.W. hrabiemu najczestniejszego podziękowania a zarazem i życzenia, aby czas, który rany serca choć nie zatrze ale ukołd jest w stanie, żal po ciężkiej stracie choć częściowo uśmierzył, a Bóg Najwyższy od domu J.W. hrabstwa podobne niebezpieczeństwa odwracał.

Z Wydziału Straży ogólnowej ochotniczej w Jaworowie.

Władysław Lachowicz, naczelnik.

— Wojniów 13. marca. Miaszczko nasze 19. marca dawało wyraz, w rozmiarach na jakie go stał, szczerze i niekłamane radości z powodu wyboru na posła z mniejszych posiadłości pana Franciszka Wolfa, którego sędziwego powiatu tutejszego, który przez lat kilka postępowaniem pełnym taktu i surowej lecz bezstronnej sprawiedliwości, pozyskał sobie zaufanie i szacunek wszystkich warstw społecznych. Radość całego okręgu wyborczego katolickiego, tem silniejsza wobec tego, że dotąd stałe wysłał przedstawicieli swoich z obzoru wibnie sam przedwziewy. Tym razem dzięki gorliwie i rozumnie rozwiniętej agitacji komitetu a i cieszącej się ogólną sympatią wielce wyborców włocian osoby kandydata, udało się to fatum przełamać a tem samem przysporzyć jednego więcej gorliwego i chętnego współpracownika dla dobra kraju i swoich wyborców.

— Podwoleńsk. Podpisany ośmielił się w miesiąc grudnia z. r. za pośrednictwem Sw. Rad powiatowych w całym kraju rozeseła listy następującej treści:

P. J. K.

JWielmożny panie Dobrodzieju!

„Kraj cały składa ofiary na budowę kościoła i szkoły w Podwoleńskach i wszystkie czasopiisma krajowe głoszą godne i szczerne nazwiska ofiary przysyłających na budowę najświetlejszych instytucji uszlachetniających ludność. Wysoke c. k. namiestnictwo uwzględniając niezbędną potrzebę takowych udzieliło komitetowi naszemu budowy, pozwolenie zbierania publicznie składki na ten cel, i od marca b. r. zebrałmyś po dzień dzień fundusz 2,900 zlr., z tych zakupiono materiał na rozpoczęcie się mające budowie, mianowicie wapno, kamień i cegły i z wiosną następującą za pomocą Boga pragnęliśmy rozpocząć i w przeciągu roku ukończyć te budowie, jeżeli jak dotąd rodacy nasi staną nam do pomocy. Wiem, że kraj nasz w tym roku ogólna poniósł klęskę przez nieurodzaj, ale mając bardzo skromne życzenia i gromadząc fundusz ten centami mamy nadzieję, że i JWmożny pan dobrodzieju nie odmówi nam choć najmniejszej ofiary, aby i godne jego poświęcenie, potomności i dla wiecznej pamiętki polane zostało, i by mu naszczęśliwie sposobność szlachetnego czynu. Wiem, że się narzuca mojemu prośbami, ale gdzie idzie o uświetnienie celów szlachetnych jestem natrętnym, upartym i bezwzględny, bo starzec 72-letni nie ma osusu ani sposobności ani sił osobiście nawiedzać szlachetnych rodaków, więc znajduję wyrozumienie sta pismem udawanie się, a wiedząc jak szczerne i rzetelne atosunki i skłócenia i przyjaźni łączą JWgo pana, mam nadzieję, że z swej strony w kółka swych znajomych poprze te sprawę i składkę, chociaż najmniejszym funduszem zgotował nasze przedsiębiorstwo. Raczmy Wpan przyjąć w upominek ten mały dowód wdzięczności za uczynioną ofiarę i taki otrzymane każdy dawca, gdy mnie dojdzie wiedza pomieszkania i godnego nazwiska, dokąd bym obrane odeśłać mógł.

Niech Bóg ochrania JWgo pana i całą rodzinę od nieprzewidywanych klęsk, od zawodów i sacha w długie lata i spełni wszelkie oczekiwania i zamysły. Tego życzy prawdziwy blaga Bóg.

Polecając i siebie i nas wszystkich łaskawym względem, mam zaszczyt wyznać się z najgłębszym szacunkiem.”

Przyłączając przeszło 180 listów wraz z załączonym do każdego obrazkiem pamiątkowym za złożoną ofiarę na budowę kościoła i szkoły w Podwoleńskach, i w skutek onych od grudnia poprzedniego składki od odbierających szanownych obywateli listy otrzymał, które od grudnia 1879 i stycznia 1880 r. w czasopiśmie „Gazety Narodowej” umieszczone zostały, ośmiela się i nadal wysyłać wspaniałomyślności uczciwych rodaków, by spełnili racyli z ofiarami, abyśmy dzieło to uszczęśliwiające ludność z wiosną rozpocząć zdołał. Aby Bóg natchnął naród nasz i odwiecił szlachetne serce do współudziału, a potomność wielbił i cenił będzie ich poświęcenie, i nbiaga szczerze i obficie lata.



**Lwów, z Izby handlowej, 18. marca.**  
**I. Akcje za sztukę**

(bez kuponu bieżącego),			
Kolej galic. Karola Ludwika.	258	25	261
„ Lwowski-Czerniow-Jaska.	156	50	159
Banku hypot. galic. po 200 zł.	290	—	294
„ kredyt. galic. po 200 zlr.	242	—	—
II. Listy zastawne za 100 zlr.			
(bez kuponu bieżącego),			
Tow. kred. galic. 5 prct. w. a. s.	96	75	97
„ „ „ 4 „ „	89	60	90
„ „ „ 5 „ „ okres.	96	75	97
Banku hypot. galic. 6 prct.	100	—	101
Galic. Zakł. kred. włośc. 6 prct.	100	50	102
III. Listy dłużne za 100 zlr.			
Ogólnego rolnicz. kred. Zakładu			
dla Galicji i Bukowiny 6 prct.	92	—	94

IV. Obligacji za 100 zrr.	
Indemnizacyjne galicyjskie	98 25 99
Obligacje komun. Zakł. kr. wł. 6%	98 — 100
Pożyczka kraj. z r. 1878 po 6 pr.	99 — 101
Losy miasta Krakowa	20 — 22
„ „ Stanisławowa	— —
V. Monety.	
Dukat holenderski	5 46 5
„ cesarski	5 49 5
Napoleonodor	9 40 9
Półimperjal rosyjski	9 65 9
Rubel rosyjski srebrny	1 60 1
„ „ papierowy	1 24 1
100 marek niemieckich	57 80 58
Srebro	99 50 100
Kapony w srebrze	99 25 100

---

**KURS GIEŁDY WIEDENSKIEJ.**  
**Wiedeń 17. marca 1880.**  
**godzina 2. minut po południu.**  
 Losy kredytowe 180.75      Węgier. kred. 28

ru	Anglo-austri.	153 —	Unionsbank	11
do	Kolej Kar. Lud.	259.50	Nordbahn	23
do	Kolej Poludn.	88.30	Kolej Alföld.	14
do	Kolej Białety	198.75	Kolej Lw.-csar.	15
zo	Weg. Nordostb.	141.75	Wied. Communal	11
zo	Weg. obl. p. w. s.	82.25	Galis, indemniz.	9
y-y	Łosy z r. 1864	172. —	Kolej siedmiog.	18
if-	Banka węg.	6 1/2 102.62	Łosy tureckie	1
est	Runtvereln	148.80	Łosy, rubel pap.	1
est	Łosy węgler.	112.75	Marki niemieckie	—
est	Uposobienie: spokojne,			
est	<b>Wiedeń d. 18. marca.</b>			
est	godzina 10 minut	40	przed południem:	
est	Akoje kredytowe	299.90	Anglo-austriack.	18
est	Kolej Kar. Lud.	259.25	Kolej Poludn.	8
est	Unionsbank	114.50	Napoleonodur	9
est	Rosyjs. banknoty	1.25 1/4	Uposobnienie: silne.	—
est	<b>Berlin d. 17. marca.</b>			
est	godzina 5 minut	41	po południu:	
est	Rosyjs. bank.	215.10	Akoje kredyt.	53
est	Lombardy	153. —	Galicyskie	11
est	Kolei Rumun.	50.60	Anstr. banku	17
est	<b>Kasa galic. Towarzystwa Kredytoweg</b>			
est	<b>Kupuje Sprzą</b>			
est	5% Listy zastawne oprócz kupo-			

now 100 zlr. po	97 —	9
4% Listy zastawne oprócz kupo-		
nów 100 zlr. po	89 50	9
Lwów, dnia 18. marca 1880.		

---

**Pociągi kolejowe.**  
**Odejdą z Lwowa:**  
**Pociąg zagar lwowski.**

DO KRAKÓWA: o godzinie 10 min. 50 przed po-  
 pociąg pospieszny; o godz. 4 m. 58 rano po-  
 osobowy, o godz. 5 minut 9 po południu p-  
 mieszany.

DO PODKOŁOCZYŃSK: o głównego dworca: o go-  
 rano, pociąg pospieszny; o godzinie 12 min.

DO PODWOŁOCZYSK: z Podzamcza; o godz. 10  
wóscor, podcag miaszany; o godz. 12 m. 52 w  
nu podcag miaszany.

DO CZERNIOWIEC: o godz. 6 min. 30 rano, podcag  
spieszny; o godz. 12 min. 10 rano, podcag m  
ny; o godz. 11 min. 10 w noey, podcag miasz

DO STANISŁAWOWA: na Strzy; o godzinie 6 min. 5  
PRZYCHODZA DO ŁWOWA:

Z PODWOŁOCZYSK: na dworzec w Podzamczu:  
dninie 8 min. 18 rano, podcag miaszany.

Z PODWOŁOCZYSK: na dworzec główny, Łwowski  
dninie 10 m. 30 wóscor, podcag spieszny, o  
8 min. 50 rano, podcag miaszany; o god. 4 m.  
porndnu, podcag miaszany.

**Z KRAKÓWA:** o godz. 5 min. 40 rano pociąg pospolity o godz. 9 min. 37 wieczór, pociąg osobowy, o 11 m. 30 przed południem, pociąg miastowy.  
**Z CZERNIOWIEC:** o godzinie 10 min. wieczór, 1 pospieszny; o godz. 4. min. 5 rano, pociąg miastowy o godz. 8 m. 52 po południu, pociąg miastowy.  
**ZE STAŁISZAWOWA:** na Skiry; o godz. 8 min. 44 wieczór

---

**NADESŁANE.**

**Ważne dla panów inżynierów, budowniczych i właścicieli kamieniołomów.**

Znana od wielu lat pracownia **Pas. i Chiego we Lwowie**, przyjmuje wszelkie zamówienia na ozdoby architektoniczne z gipsu, marmuru i hydraulicznego wapna w najnowszych i najtańszych, według podanych rysunków.

**Ceny najumiarkowaniejsze.**

---

## Przeciw katarom

**Dr. KARCZ, ul. Wąłowa 1. 3, we Lwo**  
ordynuje codziennie od 8—10 i od 2—4 godz.  
zaś dla ubogich codziennie od 2—8 godz.  
we wszelkich chorobach skórnych, zakażeniu i ośle  
[Ewentualnie także listownie].  
(Poradnik mój w powyższych chorobach kosztuje 1 zł.)

---

**1880.**



poleca zawsze w świeżym gatunku  
**August Schellenber**  
**we Lwowie.**



**Na Święta !**

**Cukier, kawę, herbatę, rum, rodzenki, migdały, cykatę, likiery krajowe i zagraniczne, wina austriackie, węgierskie, reńskie i francuskie i wszelkie inne artykuły**  
polca

*po bardzo umiarkowanych cenach nowo urządzony i w zupełnie  
śwież: towary zaopatrzony handel*

**K. Dominikowskiego i W Bęknera**  
**pod "Motwicą" w Przemyślu. 1748 1-8**

**Nadzwyczajne**

**Ogólne Zgromadzenie**  
członków Towarzystwa zalicz. w Drohobyczu,  
Stowarzyszenia zarej. z nieograniczoną poręką,  
celowo ~~zmiany~~ **zmiany** statutu, zwołuje się **powtórnie** na dzień  
25. marca 1880, o godzinie 3:ej po południu, do sali Rady  
gminnej w Drohobyczu, gdyż na Zgromadzenie poprzednio tym celem  
zwołane nie zebrała się ilość członków statutem przepisana.

**Rada nadzorcza**  
Towarzystwa zaliczkowego w Drohobyczu,  
stowarzyszenia zarejestr. z nieogr. poręką.

1740 1.-1





Najpewniejszą pomoc przeciw cierpieniom szyi i piersi  
wszelkiego rodzaju, podaje aptekarza **O. Klementa,**  
**TYROLER SYROP BRUST**

**TYROLSKI SYROP PERSIOWY,**  
nader przyjemnie aromatycznie smakujący, dający się najlepiej utrzymać  
**ekstrakt z najskuteczniejszych nieś Alp tyrolskich.**  
Do p. aptekarska O. Klementa w Innsbrucku.  
Na początku ostatniej zimy nabawiłem się gwałtownego kaszlu, bólow w pierzynie i  
spontyczny zapalenie płuc. Wówczas otrzymałem z Innsbrucka, gdzie mieszkam, następujący  
syrop persiowy". Już po kilku dniach ulecia oba przykazy i ten syrop  
Ciesząc się bardzo, że mogę panu o. sw. udzielić skutku paskiego ekstrakta i syropu  
skądś dotrzeć i narazem do siebie wysłać, przebiegałem, jakby w niebo.  
Innsbruck, w listopadzie 1891.  
Otto Freckhler.  
Cena flaszki oryginal. 1 złr. 10 S. 25  
Główny skład u fabrykanta apt. O. Klement w Innsbrucku.

W LWOWIE w apt. Zygmunta Ruckera, w STANISLAWOWIE w apt. Amirów.  
W LWOWIE. Przy kupnie należy dokładać na imię fabrykanta i na markę u-  
chrońną. Hinta gwiazdka z monogramem na czarnym tle.

**SYROP**  
**CHINY I ŻELAZA**  
**GRIMAULT et Cie, Aptekarzy w Paryżu,**  
**8, ulica Vivienne.**

Jest to najśliczniejszy środek toniczny, jaki posiada, stała się lekarka, wzmacnia wyczerpane organizmy i zasiała krwew zuboża. Zalecany przez najznakomitszych lekarzy, skutkuje przeciw niedożer, wycieńczeniu, nieprzepracowani periodycznemu odprężeniu, zapobiega tym gwałtownym boleściom żołądka którym kobiety zwłaszcza tak często podlegają. Przyspiesza i do rozwoju organizmów młodych nasilenie, pobudza apetyt, ułatwia trawienie, przyspiesza i do dalszym tymbaczynym, powraca siłę i siłę i jedność naturalną.

Dia ukończenia licznych fałszywych i podróbek, żąda się stempla rządowy francuski koloru niebieskiego, stosownie do prawa z 26 listopada 1873, marka fabryczna i podpis GRIMAULT et COMP. znajdowały się na jednej szkiełce.

Dostac można w głównych aptekach w POLSCE I W AUSTRII.

Właściwie do nabycia w aptekach pp.: Piotra Mikolascha, Z. Buc-  
kars i J. Salsberga.

---

**Dotąd nie przewyższony.**

---

**W. MAAGERA**

c. k. wyłącznie uprzyw. prawdziwy, czyszczony

**Tranz watroby**

preparowany przez **WILHELM MAAGER** we Wiedniu.

Przez pierwsze znakomitości medyczne rozbierny i jako za-

twy do strawie. **Kasa diebica** - diebica, znaczący, niegodny i gory-  
 twy, jako nieczysty, niegodny, niegodny, niegodny, niegodny, niegodny,  
 brodzić - przeciw słabościom piersi i płuc, **skafrofony**, **ostro-**  
 dom, **esyrakon**, wyrzutem **skafrofony**, **słabościom gru-**  
 dowym, **osłabieniem itp.** **Fleaska** po 12, w moim składzie  
 brzożnym: **Wien, Henmark Nr. 99** lub w najmniejszych  
 aptekach i handlach korymki w **monardii**. 1045 4-14.  
 W **Wawrze** - **Wawrze**, **Wawrze**, **Wawrze**, **Wawrze**,  
 da, **K. Krzyżanowski**, apt. **St. Markiewicz**, **W. Mazkiewicz**,  
 wicz, **K. Klimowicz**, **K. Babiński**, **Baranów**, **J. Frankiewicz**,  
**Buchnia**, **E. Reiss** apt. w **Bolesławcu**, **M. Schenkalskich** apt.  
**Brody**: **Ed. Liszka**, **K. B. Witosławski** apt. i **E. Grinspan** apt.

**Budynki:** A. Ardejski, kup., J. Marjański, E. Radenacht, kupcy.  
**Budynki:** D. Jasicki, kup., G. Ciochowski, H. Nos wiedeń apt., Mar-  
 cjan Borek, kup., Drohojewski, L. Dobrzański, H. Nos wiedeń apt.,  
 kupcy, K. Breunlich, kupcowicz, apt., S.B. Offenberger, kupcy, **Jarosław:** J. Bohm apt.  
**Jaworów:** L. Lachowicz apt. **Kalusz:** Eisig Bienenfeld, Kiwa Littmanni kup., Ko-  
 lomyja: Dawid Kramer, M. Bolchowier J.S. Friedmann, Harasz Chayes, Sam.  
 Hermann, St. Biernicki, kup., Ab. David Landesberg kup., Kupcywice: J. Ma-  
 rjański, kup., **Koźłów:** Markus Kamili, E. Litman, kup., **Kraków:** J. Trauczyński,  
 Wł. Wójcik, E. Wójcik, apt., An. Janina, St. Fejlszajn, apt.,  
**Łódź:** J. Łodkowski, **Lublin:** J. Skakalski, **Łuków:** J. Łos, apt.,  
 Seklar, Leib Kahlmann, A.H. Weiser, M. Regenbogen, kup., **Łututowski:** Moses  
 Majer Schmerler, **Mikuliński:** St. Medlicchi apt. **Mosciska:** S. Eisenberg kupiec.  
**Nowy Sącz** Karol Laur kupiec. **Oświęcim:** J. Grzebieli apt. **Poznań:** M. Ko-  
 szowski, Sam. Baran, M. Krug, S. Syrop, A. Rabinowicz kup., **Przemysły:** E.

Baranowski apt. *Radości*; C. Alth, J. Kossignan, Decane apt. *Radymno*; M.  
 Pyschowicki apt. *Rosokli*; J. Scheinhorst apt. *Rzeszów*; A. Karpiński apt. J.  
 S. Schmidt Sp. *K. Siedlce*; J. A. Krasnowski apt. *Siedlce*; S. Schmidt  
 Sp. *Siedlce*; *Staniawa*: Chelm Ratte kupiec. *Skala*: J. Wedberg, kup-  
 uniści; Ed. Bohm kup. *Sokol*; W. Semetkowski kup. *Staniawka*; J.  
 Macura, A. Beill apt., Kalmán Jonas, Chsim Halpern, Noachim Halpern, Efr.  
 Wagstein kup., Wilhelm Waldeck kup. *Strzelska nowa*; Osias Henne kup.  
*Suczawa*; J. Szabo apt., Berlekter apt. *Tarnopol*; F. Jamrógiewicz apt.  
 A. Buchel apt. *Tarnobrzeg*; J. Krasnowski apt. *Tarnobrzeg*; J. Krasnowski  
 apt. *Tarnobrzeg*; H. Wiltmanjer, W. Milderer Sp., F. Leszczyński, *Tremboła*,  
 L. Lipnicki apt. *Wieliczka*; F. Bruno Mieczyski apt. *Wisniec*; J. Kubiński  
*Wiesza*, H. Markiewicz apt., Jzydor Kanner kup. *Zalóże*; M. S. Mozycki apt.

**Złazie:** Miedel-Segal kup. Złoczów: Jos. Gold kup. Zwirnowo; L. Postepski apt.  
Zwycięc A. Hezko & Golecki apt.

# VICTORIA WODA GORZKA naturalna

trzymająca prym pomiędzy wszystkimi wodami gorzkiemi, zawiera o 270 gr. stałych & skutecznych części solej, jak Hunyadi Janos, a o 260 gr. solej jak Pulna & Friedlischall.

„Woda gorzka Victoria” aprobowatem i uznaje jej znakomite i szczególne

pewna działalność. Cech, rzecz, tajny rada, prof. uniw. w Warszawie. Dr. Dr. LAMBL  
**Wode gorzkie Victoria** analizowalem chemicznie i skoslowanem w  
 1000 czesciach 606 czesci stalych i skutecznych w 1000 czesciach 606 czesci stalych w 1000 czesciach 606  
**jak najbardziej esencjonalnie** w 1000 czesciach 606 czesci stalych w 1000 czesciach 606  
 N. Milner, magister med. w Warszawie.  
 Nastepnie zbadana przez profesora Roscoe w Manchester, profesora Ulex  
 Hamburga, profesora Ballo w Budapeszte. Ceniona i polecana przez profesora Du-  
 chaka, Aspitza, radce sanitarnego Osera, Lorisnera w Wiedniu, profesora Osting-  
 era, dr. Warschauera w Krakowie, profesora Feigla, dyr. szpitala dr. Glowackiego,  
 dr. Widmanna we Lwowie, dr. Krynego, dr. Zaleskiego, dr. Kobylanski, dr.  
 Kinderfrenda, dr. Kurjusza w Warszawie i w wielu innych chorobach zlototowych  
 Najlepsze i najwiecej uznane i w wielu chorobach zlototowych  
 hiszkiowch i zlototowych i w wielu chorobach zlototowych  
 chorobom czerp, pigmom, wyzutom i gruczolom.  
 W aptkziwie we wszystkich aptekach i handlach wld miazeralnosc  
 W interesie publicznosci uprasza sie zasadzac **wyraznie** Victoria wody gorzkie  
 1739 1-15